FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT SIR GORDON SLYNN FREMSAT DEN 2. JUNI 1981 [1]

Høje Domstol.

Sagsøgeren i denne sag, Jean-Jacques Charles Geist, er ansat ved Kommissionen som videnskabelig og teknisk tjenestemand. Har har her under sagen nedlagt følgende påstande:

1. Den sagsøgeren ved skrivelse af 5. december 1980 meddelte afgørelse, hvorved han pålagdes at møde på sit arbejde i Det fælles Forskningscenter (»FFC«) i Ispra, annulleres.

2. Den sagsøgeren ved skrivelse af 12. januar 1981 meddelte afgørelse om, at han fra 1. januar 1981 ikke længere ville få udbetalt løn, annulleres.

3. Kommissionen tilpligtes at betale forfaldne lønydelser eller et beløb på 1 000 000 BFR med renter.

4. Den sagsøgeren ved skrivelse af 21. januar 1981 (skal formentlig være 12. janaur) meddelte afgørelse annulleres for så vidt angår hans ansøgning om at måtte forblive i sit hjem i Nederlandene under sygdom.

5. Sagsøgte tilpligtes at godtgøre sagsøgeren samtlige dennes omkostninger i forbindelse med sagen for invaliditetsudvalget i 1978, herunder honoraret til hans egen læge.

6. Sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Kommissionen har under sagens behandling anerkendt kravet i sagsøgerens påstand 5, således at det er unødvendigt at tage stilling til denne påstand.

Sagens baggrund kan opridses ganske kort. Geist blev ansat som videnskabelig tjenestemand ved Kommissionen i 1962. I 1967 havde han forskellige opgaver, efter at den forskningsgruppe, han var chef for, var blevet opløst. I 1975 blev han placeret ved FFC-anlæggget i Ispra med virkning fra 1. marts 1976. Han anlagde sag ved Domstolen, hvorunder han anfægtede placerningen, men tabte sagen (jfr. sag 61/76, Geist mod Kommissionen, Sml. 1977, s. 1419). Han holdt ferie fra den 1. til den 7. marts 1976, men arbejdede i Ispra fra den 8. marts til den 22. juni 1976. Derefter var han fraværende på grund af sygdom. Tidsrummet 22. juni 1976 til 31. august 1978 dækkes af lægeattester, men fra sidstnævnte dato har Geist ikke kunnet fremlægge dokumentation, som Kommissionens lægetjeneste har kunnet acceptere som lægeattest for, at han var uarbejdsdygtig. I september 1977 forelagde Ispra's forvaltning sagen for invaliditetsudvalget i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 59, tk. 3, og udvalget afgav en erklæring af 26. juli 1978, i hvilken den fandt, at Geist var i stand til at opfylde sine forpligtelser i Ispra. På trods heraf vendte Geist ikke tilbage til sin arbejdsplads.

1 — Oversat fra engelsk.

I december 1979 og januar 1980 fik han tilbudt to stillinger i Bruxelles i GD XII. Som svar på det første tilbud skrev han til Kommissionens ombudsmand den 10. januar 1980 og udtalte, at han var forbavset over det fremsatte tilbud, fordi det vedrørte et område, han var totalt ubekendt med, mens har var fuldt ud kvalificeret til en stilling i et andet direktorat i GD XII, som beskæftigede sig med kerneenergi. Brevet slutter med en anmodning om, at et planlagt møde udsættes, således at ombudsmanden kan intervenere i sagen og generaldirektør Schuster i GD XII kan få lejlighed til at overveje sagen. Som følge heraf blev det andet tilbud fremsat, som angik en stilling i direktorat D: »Forskning, udvikling og politik på kerneenergiområdet«. I sagens stævning er det anført, at dette tilbud blev accepteret af Geist i en skrivelse til ombudsmanden af 9. marts 1980. Hvad der nærmere passerede, synes at have været følgende: På det tidspunkt tilbudet blev fremsat, afholdtes adskillige møder mellem Geist, Schuster og hans kolleger. Den 14. februar forelagde Geist for Schuster en række videnskabelige spørgsmål, som burde undersøges. Den 21. februar 1980 skrev Schuster til Geist og meddelte, at kan ikke kunne tilbyde ham en stilling, som opfyldte hans ønsker. I en skrivelse af 3. marts 1980 forklarede Schuster, at han ikke havde noget ønske om at udvide sit generaldirektorats virksomhed til at omfatte reaktorer med flydende natrium, samt at han med beklagelse anså yderligere møder med Geist for overflødige. I en skrivelse af 9. marts 1980 skriver Geist, at han er indstillet på at acceptere stillingen, for så vidt den passer til en person med hans kvalifikationer, erfaring, evner, ansvarsniveau, alder og anciennitet.

I november 1980 blev Geist undersøgt af de De Geyter, en i 1977 konsulteret sagkyndig, efter at invaliditetsudvalget havde afgivet sin erklæring, efter det oplyste på anmodning fra chefen for Kommissionens lægetjeneste. Den 15. november sendte dr. De Geyter sidstnævnte en skrivelse, hvori han udtalte, at den konklusion, som invaliditetsudvalget var nået til i 1978, stadig havde gyldighed, samt at Geist's udeblivelse fra arbejdet ikke kunne tilskrives medicinske årsager. Efter dette drøftede chefen for Kommissionens lægetjeneste sagen med chefen for lægetjenesten i Ispra, og den 25. november 1980 skrev førstnævnte til generaldirektøren for FFC, Villani, og udtalte, at kan delte dr. De Geyter's opfattelse. Ved skrivelse af 5. december 1980 opfordrede Villani skriftligt Geist til øjeblikkeligt at genoptage arbejdet i Ispra. Den 14. december skrev Geist's egen læge til chefen for lægetjenesten i Ispra og udtalte, at Geist på hans råd ikke ville genoptage arbejdet i Ispra.

Den 15. december 1980 skrev Geist til direktøren for anlægget i Ispra og gav denne samme meddelelse. Ved skrivelse af 22. december 1980 ansøgte han om tilladelse til i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 60 at tilbringe sin sygeorlov i Nederlandene i stedet for i Ispra, hvor hans tjenestested var. Kompetence til at meddele en sådan tilladelse tilkommer direktøren for anlægget i Ispra, men kan delegeres til chefen for afdelingen for »Administration og perso-

nale«. Ved skrivelse af 12. januar 1981 meddelte sidstnævnte til Geist, tilsyneladende efter at have konsulteret Villani, at brevet fra Geist's læge ikke kunne anses som tilstrækkelig begrundelse for, at han var ophørt med at arbejde, samt at der var givet instruks om at standse lønudbetalingen i medfør af artikel 60. Ved skrivelse af 11. februar 1981, modtaget i Kommissionen den 13. februar 1981, indgav Geist klage i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 90, hvilken klage Kommissionen afviste ved skrivelse af 27. juli 1981. Nærværende sags stævning blev derefter indleveret den 3. november 1981. Det fremgår ikke af processkrifterne, hvornår skrivelsen af 27. juli 1981 blev modtaget af Geist, men der synes ikke at være grundlag for at betvivle, at sagen er anlagt rettidigt.

Geist's første påstand går ud på, at afgørelsen, hvor det kræves, at han tiltræder sin stilling i Ispra, er retsstridig og bør annulleres. Det støttes på følgende grunde:

1. Afgørelsen er baseret på faktum og forhold, der er forkerte eller unøjagtige.

2. Da Kommissionen først havde besluttet sig for at søge efter en stilling uden for FFC, var den i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 24 forpligtet til ikke at udsætte ham for vilkårlighed, og Geist havde en berettiget forventning om, at Kommissionen ikke ville optræde sådan. Kommissionen skulle således have opfyldt sit løfte og kunne ikke bebrejde Geist, at denne ikke tog til Ispra, så længe Kommissionen ikke havde gjort dette.

De faktiske vildfarelser, som Geist påberåber sig, er, at skrivelsen af 5. december 1980 med urette angiver, at Geist har afslået de stillinger, som blev tilbudt ham i december 1979 og i januar 1980, og de insinuerer uberettiget, at det har skortet på hans interesse, velvilje og realisme.

Begge disse anbringender må forkastes. Geist vor lovligt blevet ansat i Ispra. I tjenestemandsvedtægtens artikel 55 bestemmes det, at »En tjenestemand i aktiv tjeneste ... til enhver tid [skal] stå til rådighed for sin institution«.

I artikel 60 bestemmes følgende:

»Bortset fra sygdoms- eller ulykkestilfælde kan tjenestemanden ikke udeblive fra tjenesten uden forudgående samtykke fra sin foresatte«.

Ingen af de påståede faktiske vildfarelser i afgørelsen påvirker anvendelsen af disse bestemmelser. Geist's andet anbringende går, nærmere betragtet, ud på, at på grund af Kommissionens optræden gennem visse af dets tjenestemænd, måtte han få den opfattelse, at man ikke ville kræve ham tilbage til Ispra, men i stedet ville finde en stilling til ham andetsteds. Skal man oversætte dette til »vedtægts-sprog«, mener Geist således, at Kommissionens optræden indebar et stiltiende samtykke til, at han var fraværende fra sin stilling i Ispra.

Selv hvis det nu forholdt sig således, hvilket jeg dog betvivler, kan afgørelsen kun annulleres, såfremt det kunne hævdes, at samtykket var uigenkaldeligt. Der foreligger imidlertid intet i sagens akter for Domstolen, som kunne have bibragt Geist en sådan opfattelse. Mens meddelelsen af samtykke i medfør af artikel 60 sker under udøvelse af et vist skøn, skal der dog tages hensyn til tjenestens krav, og efter min mening

udelukker det, at et samtykke kan gøres uigenkaldeligt. I modsat fald ville en afgørelse, som meddeltes på et tidspunkt, hvor tjenestens interesser ikke var til hinder herfor, ikke senere kunne tilbagekaldes, såfremt forholdene ændrede sig således, at det nu var til ulempe, at tjenestemanden var fraværende fra sin stilling. Følgelig kunne Geist ikke have haft nogen berettiget forventning om, at hans fravær fra Ispra kunne fortsætte uden ophør.

Selv om der på grund af Geist's personlige forhold kan påhvile Kommissionen en omsorgspligt, således at den skal tage rimelige skridt til at finde en anden placering til ham, er den ikke forpligtet til at finde en stilling, som imødekommer ethvert personligt ønske, eller til at lade ham være ubegrænset fraværende fra sin stilling, mens der søges efter alternative løsninger. Det kan følgelig ikke hævdes, at Kommissionen i skikkelse af Villani optrådte retsstridigt ved at pålægge Geist at vende tilbage til Ispra.

Endvidere finder jeg, at efter samtlige foreliggende omstændigheder, herunder ikke mindst de vanskeligheder, som Geist bragte frem vedrørende de ham tilbudte stillinger, var Kommissionen berettiget til ikke at fremsætte yderligere tilbud ud over dem, som blev fremsat i december 1979 og januar 1980.

Såfremt Kommissionen havde optrådt urimeligt over for Geist i relation til hans omplacering, kunne han have indgivet klage. Klagen indgivet den 11. februar 1981 berørte da også spørgsmålet, om Kommissionen havde forsømt at opfylde sit løfte om at forflytte Geist til en stilling uden for Ispra, men et sådant punkt var ikke medtaget i sagens stævning. I replikken har Geist gjort gældende, at en afgørelse vedrørende den i januar 1980 tilbudte stilling skulle have været truffet af udnævnelsesmyndigheden og ikke af Schuster. Dette kan måske danne grundlag for at anfægte Kommissionens tilsyneladende afslag på at tage stilling til Geist's accept af stillingen, som var indeholdt i skrivelsen til personaleombudsmanden af 9. marts 1980, men en sådan påstand adskiller sig klart fra en påstand om annullation af afgørelsen, hvorved det pålagdes Geist at vende tilbage til Ispra.

Den anden påstand går ud på annullation af afgørelsen om at indstille lønudbetalingen. Til støtte for påstanden gøres følgende gældende:

1. Afgørelsen indeholdt i skrivelsen af 12. januar 1981 blev truffet af en person, der savnede fornøden kompetence.

2. Afgørelsen stred mod tjenestemandsvedtægtens artikel 59, stk. 1 og 3.

3. Afgørelsen stred mod tjenestemandsvedtægtens artikel 60, stk. 2.

Det første anbringende støttes på, at chefen for afdelingen for »Administration og personale« i skrivelsen af 12. januar 1981 udtaler, at han har modtaget instruks om at stoppe udbetalingen af Geist's løn i medfør af artikel 60, stk. 1. Det hedder i denne bestemmelse, at »enhver ubeføjet udeblivelse, der behørigt er konstateret, [fradrages] i den

pågældendes årlige ferie. Hvis tjenestemandens årlige ferie er opbrugt, mister han retten til sit vederlag i en periode af tilsvarende længde«. På det pågældende tidspunkt var de personer i FFC, som var bemyndiget til at udøve ansættelsesmyndighedens kompetence i henhold til tjenestemandsvedtægten, fastlagt i en afgørelse truffet af generaldirektøren for FFC den 20. november 1979. I afgørelsens artikel 2 bestemmes det, at den kompetence, der i tjenestemandsvedtægten tillægges udnævnelsesmyndigheden for så vidt angår personale, der er ansat ved FFC's anlæg, udøves på betingelser, som fastsættes i bilag I. Yderligere udtaler artikel 2, at direktøren for anlægget i Ispra kan delegere sin kompetence med hensyn til anlæggets personale på de i bilag II anførte betingelser. Ingen af de to bilag omtaler artikel 60, stk. 1, selv om det i bilag I bestemmes, at kompetencen i medfør af artikel 60, stk. 2, til at tillade en tjenestemand at tilbringe sin sygeorlov på et andet sted end sit tjenestested, for tjenestemænd i klasserne A 3 til A 8 udøves af direktøren for anlægget i Ispra, og i bilag II udtales det, at denne kompetence kan delegeres til direktøren for anlægget og chefen for afdelingen for »Administration og personale«.

Grunden hertil synes at være denne, at artikel 60 kun omtaler udnævnelsesmyndigheden i forbindelse med en tjenestemands ansøgning om tilladelse til at tilbringe sin sygeorlov på et andet sted end tjenestestedet. I første punktum i artikel 60 udtales det, at en tjenestemands foresatte kan give ham tilladelse til at udeblive fra tjenesten, men det angives ikke, hvilken person eller hvilket organ, der har kompetence til at fratrække ulovlig udeblivelse fra tjenestemandens årlige ferie og til at tilbageholde hans løn i medfør af første stykkes andet og tredje punktum. Afgørelsen af 20. november 1979 finder følgelig ikke anvendelse, idet den blev truffet i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 2, og derfor kun gælder i tilfælde, hvor der tillægges udnævnelsesmyndigheden kompetence.

Formuleringen af andet og tredje punktum i artikel 60's første stykke peger på, at denne del af artiklen automatisk anvendes, uden at det er nødvendigt, at der træffes formel afgørelse af udnævnelsesmyndigheden eller andre særskilt udpegede personer. Udtrykt mere korrekt er fradrag af et ulovligt fravær i tjenestemandens årlige ferie eller fortabelse af løn konsekvenser, som følger af tjenestemandens egen handling i forening med de præceptive bestemmelser i artikel 60. Heri ligger ikke, at den pågældende tjenestemand ikke kan påklage den administrative handling, hvorved artikel 60 anvendes, ved — som her i sagen — at indstille udbetaling af hans løn. Heri ligger imidlertid, at tjenestemanden ikke kan påberåbe sig afgørelsen om, hvem der skal udøve den kompetence, der i tjenestemandsvedtægten er tillagt udnævnelsesmyndigheden, til støtte for, at den pågældende handling blev foretaget af en person, som savnede fornøden kompetence. Af disse grunde må det første anbringende forkastes.

Det andet anbringende går i det væsentlige ud på, at Geist's fravær ikke var

ulovlig, fordi han havde sygeorlov. I tjenestemandsvedtægtens artikel 59, stk. 1, bestemmes følgende:

»Såfremt en tjenestemand godtgør, at han som følge af sygdom eller ulykke er forhindret i at gøre tjeneste, har han uden videre ret til sygeorlov. Den pågældende skal snarest muligt give sin institution meddelelse om sin uarbejdsdygtighed og samtidig angive sit opholdssted. Han skal efter tre dages tjenestefravær fremlægge en lægeattest. han kan underkastes enhver lægeundersøgelse, der foranstaltes af institutionen«.

Det synes i processkrifterne at blive gjort gældende, at enhver lægelig attestering, hvorefter en patient er ude af stand til at udføre sine pligter, udgør en lægeattest i artikel 59, stk. 1's forstand, og at Kommissionen med urette har afvist erklæringerne fra Geist's læge. Subsidiært gøres det gældende, at de fremlagte erklæringer ikke alene var tilstrækkelige, men heller ikke med rimelighed kunne anfægtes eller forkastes. Såfremt Kommissionens lægetjeneste havde næret tvivl om rigtigheden af den stillede diagnose, burde den have foranstaltet en lægeundersøgelse af Geist, og i tilfælde af uenighed have forelagt sagen for invaliditetsudvalget i medfør af artikel 59, stk. 3.

Sygeorlov meddeles automatisk i henhold til artikel 59, stk. 1, og er alene betinget af, at tjenestemanden fremlægger dokumentation for, at han er ude af stand til at opfylde sine forpligtelser. Som fremhævet af generaladvokat Mayras i de forenede sager 42 og 62/74, *Vellozzi* mod *Kommissionen,* Sml. 1975, s. 871 på s. 887, er en lægeattest ikke definitivt bevis for uarbejdsdygtighed, heller i tilfælde, hvor erklæringen udtaler, at tjenestemanden er uskikket til at arbejde, hvis begrundelsen er en sygdom, som et invaliditetsudvalg allerede har taget stilling til med det resultat, at tjenestemanden ikke er blevet anset for uskikket til at opfylde sine forpligtelser. I et sådant tilfælde må tjenestemanden fremlægge mere fyldestgørende dokumentation.

Geist har påberåbt sig tre lægeattester udstedt henholdsvis den 13. november 1980, den 14. december 1980 og den 27. februar 1981, alle udstedt af hans egen læge, dr. Willeboordse. Den første erklæring har form af et brev til dr. De Geyter, hvori dr. Willeboordse udtaler, at han kan tilslutte sig de tidligere lægelige udtalelser afgivet af tre andre læger (hvoraf to var medlemmer af invaliditetsudvalget, som i 1978 fandt, at Geist var i stand til at opfylde sine forpligtelser). Geist skulle således være fysisk og psykisk rask og i stand til at opfylde sine forpligtelser — bare ikke i Ispra. Arbejdsbetingelserne dér — således hedder det — er frustrerende og modsvarer ikke hans kvalifikationer, erfaring, evner, ansvar, alder og anciennitet. Sådanne forhold, siges det, kan udløse uønskede reaktioner. Den anden erklæring udtaler ganske enkelt, at Geist ikke er skikket til at arbejde i Ispra, og at udstederen finder det rigtigst, hvis han ikke tager til Ispra. Erklæringen indeholder ingen begrundelse. Endelig opfordres man til at indhente yderligere oplysninger hos dr. De Geyter. Kommissionen fandt, at denne erklæring ikke kunne give ret til sygeorlov, fordi Geist ifølge dr. De Geyter's erklæring ikke var fraværende fra sit arbejde af lægelige årsager. Den tredje erklæring ligner erklæring nummer to. Også denne henviser til situationen, som havde foreligget siden 1966, samt til skrivelsen af 13. november 1980.

Efter min opfattelse var Kommissionen berettiget til at indtage det standpunkt,

at ingen af disse dokumenter udgjorde tilstrækkeligt bevis for, at Geist var ude af stand til at opfylde sine forpligtelser. Erklæringerne mangler fuldstændig specifikation og begrundelse. De indskrænker sig til at udtrykke den formodning, at betingelserne i Ispra sandsynligvis vil have negativ indflydelse på Geist's helbred. Selv udtalelsen i erklæringen af 14. december 1980, hvorefter Geist er ude af stand til at arbejde i Ispra, er utilstrækkelig til at begrunde sygeorlov, når den ses i lyset af skrivelsen af 13. november 1980 og oplysningerne fra dr. De Geyter. Endvidere indicerer ingen af de på dette tidspunkt afgivne lægelige udtalelser, at Geist's tilstand var værre eller overhovedet anderledes end tidligere. I sin skrivelse til chefen for Kommissionens lægetjeneste af 15. november 1980 kunne dr. De Geyter udtale, at invaliditetsudvalgets opfattelse fra 1978 stadig havde gyldighed. Under sagen har sagsøgeren forsøgt at svække styrken af dr. De Geyter's vurdering ved at hævde, at hans undersøgelse af Geist den 6. november 1980 var utilstrækkelig, fordi den var hastig og overfladisk. Herom er jeg nu ikke overbevist, og under alle omstændigheder styrker det ikke dr. Willeboordse's erklæringer om Geist's uarbejdsdygtighed.

Da den af eller for Geist fremlagte dokumentation ikke umiddelbart beviste hans manglende evne til at opfylde sine forpligtelser, var Kommissionen efter min opfattelse ikke forpligtet til at henskyde sagen til invaliditetsudvalget i henhold til artikel 59, stk. 3. Dette behøves kun i tilfælde, hvor der hersker uenighed om den pågældende tjenestemands helbredstilstand. Her kunne en sådan uenighed ikke foreligge, idet der ikke var fremlagt bevis for uarbejdsdygtighed. Jeg skal senere komme til spørgsmålet, hvorvidt sådan dokumentation senere blev fremlagt.

En række lægeattester og lægelige udtalelser blev forelagt Kommissionen i løbet af 1981 og 1982. Den ældste af disse er dateret den 15. oktober 1981, dvs. otte måneder efter indgivelsen af klage og mindre end tre uger før sagens anlæg ved Domstolen. Erklæringen udtaler, at udstederen har det »indtryk«, at Geist's tilstand er sådan, at han er ude af stand til at slå sig ned i Ispra. Kommissionens lægetjeneste afviste denne attest, fordi den ikke bekræftede, at der forelå uarbejdsdygtighed, og fordi den blot angav udstederens »indtryk«. Kommissionen skrev tilbage og spurgte, hvorfor Geist's helbredstilstand i højere grad hindrede ham i at opfylde sine forpligtelser i Ispra end andetsteds. Dette blev ikke besvaret, skønt der blev rykket for yderligere oplysninger igen med skrivelse af 9. december 1981. Kommissionens lægetjeneste synes at have fået den opfattelse, at Geist's læger ikke følte sig tilstrækkeligt sikre med hensyn til diagnosen, til at kunne attestere den i en mere formel form.

Dr. Willeboordse skrev til Kommissionen den 23. maj 1982 og protesterede imod, at sagens gang udsatte Geist for en nervebelastning, der kunne påføre ham alvorlig fysisk og psykisk skade. Som forholdene lå, var det umuligt for ham at arbejde i Ispra eller andetsteds. Kommissionens lægetjeneste afviste denne erklæring, idet den ikke angav nogen diagnose, og fordi den hævdede uarbejdsdygtighed (hvis indtræden og varighed ikke

blev angivet) ikke kunne bero på uenigheden om de administrative skridt, som var sat i gang. Dette synes at være en hentydning til den disciplinærsag, som var indledt, samt til sagens henvisning til invaliditetsudvalget i medfør af artikel 59, stk. 3, om hvilket Geist havde fået underretning ved skrivelse af 19. april 1982. Ved skrivelse af 14. juni 1982 meddelte Kommissionens lægetjeneste dr. Willeboordse, at hans skrivelse ikke kunne betragtes som en formel lægeattest, der gav Geist ret til at indstille arbejdet, idet den ikke indeholdt angivelse af tilstandens indtræden, sandsynlige varighed og art. Dr. Willeboordse blev anmodet om at udfylde og underskrive en blanket, som var vedlagt skrivelsen, hvilket han efter det oplyste ikke gjorde. I stedet for sendte han den 9. august endnu en skrivelse til Kommissionen og bekræftede, at Geist ikke kunne anses som skikket til at arbejde under de herskende vilkår for et uvist tidsrum fra begyndelsen af 1980. Yderligere oplysninger gaves ikke. Ved skrivelse af 17. oktober 1982 meddelte han Kommissionen, at Geist led af overanstrengelse, hvilket medførte at han ikke kunne rejse til Ispra. Det hed endvidere, at han var udsat for en stærk nervebelastning, som gjorde det umuligt for ham at opfylde sine forpligtelser.

Invaliditetsudvalget afgav en udtalelse dateret Ispra 25. oktober 1982, hvori det udtaltes, at Geist var i stand til at opfylde sine forpligtelser. Erklæringen udtaler endvidere, at Kommissionen måtte påregne, at Geist's placering i Ispra ville forringe hans helbred. Den 4. januar 1983 skrev Kommissionen til udvalget og meddelte, at i mangel af belæg for det modsatte måtte de af Geist fremlagte lægeattester anses for utilstrækkelige til at begrunde hans udeblivelse fra arbejdet siden 5. december 1980. Invaliditetsudvalget afgav da erklæring nummer to af 31. januar 1983, i hvilket den bekræftede sin tidligere og udtale (den af Geist udpegede læge nægtede dog at underskrive denne del af erklæringen), at den mente, at lægeattesterne, hvorefter Geist's sundhedstilstand var tilfredsstillende, ikke kunne begrunde hans fravær fra arbejdet fra maj 1980 til tidspunktet for erklæring nummer to. Uanset dette tilføjede udvalget dog både i oktober- og i januar-erklæringen, at lægeattesterne bekræftede, at der forelå en psykologisk uforenelighed med en placering i Ispra, og i realiteten anbefalede det, at man søgte at finde en stilling til Geist andetsteds. Under den mundtlige forhandling har Geist anfægtet retmæssigheden af udvalgets erklæring nr. to.

På denne baggrund var Kommissionen efter min opfattelse berettiget til at fastslå, at Geist ikke havde fremlagt dokumentation for, at han var ude af stand til at opfylde sine forpligtelser på grund af sygdom eller ulykke, således at han automatisk havde ret til sygeorlov. Under den mundtlige forhandling blev der fra sagsøgerens side lagt stor vægt på de overensstemmende udtryk benyttet i attester og udtalelser både før og efter 1978, idet det blev gjort gældende, at såfremt Kommissionen var parat til at anerkende attester før dette tidspunkt, havde den ikke noget grundlag for at forkaste senere fremlagte attester. Overensstemmelsen mellem disse attester er imidlertid sagens kerne. Da det første

invaliditetsudvalg havde fastslået, at Geist var egnet til at opfylde sine forpligtelser i 1978, måtte attester, ifølge hvilke han stadig led af samme sygdom, som på tidspunktet for invaliditetsudvalgets udtalelse, forkastes som bevis for uarbejdsdygtighed, medmindre attesterne viste en væsentlig forværring. Dette var ikke tilfældet og Geist's forsatte arbejdsdygtighed blev bekræftet med udtalelsen fra det andet invaliditetsudvalg.

Så vidt ses var forholdet det, at Geist ikke var ude af stand til at arbejde, skønt han led af en depressiv tilstand, som antagelig ville være blevet forværret, såfremt han rejste ned for at arbejde i Ispra. I de forenede sager 58 og 75/72, *Perinciolo* mod *Rådet*, Sml. 1973, s. 511 udtalte Domstolen:

»Når en tjenestemand finder, at det arbejde, der er blevet ham anvist, ikke er forenelig med hans sundhedstilstand, har han naturligvis ret til at anmode om en anden tilknytning, dog at han, mens han afventer en sådan ændring, har pligt til at møde på arbejde og udføre de funktioner, som svarer hertil.

I hvert fald kan det ikke anerkendes, at en tjenestemand under disse omstændigheder selv fastslår, hvad der skal være gældende, idet han antager, at fremlæggelsen af lægeattester kan fritage ham fra at møde på arbejdet og kan tillade ham at udeblive for at afvente et tilbud om en stilling, som han finder passende«. (Dommens præmisser 15 og 16).

Hvis en tjenestemand ikke havde mulighed for at hindre en sygdoms opståen eller forværring, ved at undgå de forhold, som kan være årsag dertil, kunne der undertiden opstå urimeligheder. Den bestemmelse i tjenestemandsvedtægten, der her skal tages stilling til, hjemler imidlertid *automatisk* sygeorlov til tjenestemanden, og anvendelsen af en sådan bestemmelse må selvfølgelig være undergivet strenge betingelser, som i denne sag efter min opfattelse ikke blev opfyldt. En tjenestemand har endvidere adgang til at søge orlov i medfør af artikel 59, stk. 2, såfremt institutionens læge beordrer dette efter en helbredsundersøgelse. Hvis det havde været nødvendigt, efter at han flyttede til Ispra, kunne Geist have fået sygeorlov i medfør af denne bestemmelse. Geist valgte i stedet at udeblive fra sin arbejdsplads, og hans beslutning herom var ophav til mange af denne sags problemer, hvor forståelig den end var i betragtning af hans familiemæssige problemer.

Det tredje anbringende går ud på, at Kommissionen ikke havde ret til at nægte Geist tilladelse til at forblive i Nederlandene under sin sygdom. Afgørelsen i skrivelsen af 12. januar 1980 synes truffet som svar på en ansøgning fra Geist, om tilladelse til at tilbringe sin sygeorlov på et andet sted end tjenestestedet, jfr. tjenestemandsvedtægtens artikel 60, stk. 2. En sådan tilladelse var tidligere blevet givet, og det gøres gældende, at Geist havde ret til at gå ud fra, at da hans tilstand ikke havde ændret sig, ville man ikke kræve, at han flyttede til Ispra. Denne argumentation må forkastes. Det forhold, at der tid-

ligere var givet tilladelse, kan ikke medføre, at udnævnelsesmyndighedens skønsbeføjelse i medfør af artikel 60, stk. 2, herefter var fastlåst på ubestemt tid. På det tidspunkt, der blev taget stilling til Geist's ansøgning, og denne blev afslået, var udnævnelsesmyndigheden i besiddelse af en lægeerklæring fra dr. De Geyter, hvori det udtaltes, at det første invaliditetsudvalgs resultater stadig var gældende. Som vi tidligere har set, udgjorde de af Geist på dette tidspunkt fremlagte lægeattester ikke tilstrækkeligt bevis for, at han var uarbejdsdygtig og automatisk havde ret til sygeorlov. Følgelig var han ikke på sygeorlov, og der var ingen anledning for udnævnelsesmyndigheden til at træffe afgørelse i medfør af artikel 60, stk. 2.

Ved den mundtlige forhandling fremlagde Geist's advokat visse dokumenter samt skriftlige bemærkninger til beviser, som var fremlagt af Kommissionen i henhold til en anmodning fra Domstolen efter den skriftlige forhandlings afslutning. I procesreglementets artikel 45, stk. 4, bestemmes det, at der kan føres modbevis som svar på beviser fremkommet ved foranstaltninger til sagens oplysning, som er iværksat af Domstolen. Medmindre Domstolen imidlertid opfordrer parterne til at fremsætte skriftlige bemærkninger i medfør af procesreglementets artikel 54, hvilket ikke er sket i den foreliggende sag, skal *bemærkninger* vedrørende bevisførelsen, efter den skriftlige forhandlings afslutning, fremsættes under den mundtlige forhandling, hvor parterne principielt afgiver mundtlige, og ikke skriftlige, indlæg. Dette betyder efter min opfattelse dog ikke, at Domstolen derfor skal afvise Geist's skriftlige bemærkninger. Imidlertid indeholdt de også to nye krav, nemlig dels en påstand om annullation af erklæringen fra det andet invaliditetsudvalg, dateret den 31. januar 1983, dels et krav om afhøring af visse personer som vidner.

Den nedlagte påstand må klart afvises. Det resultat, der søges opnået under en retssag, skal angives i sagens stævning, og en væsentlig ændring på et senere tidspunkt såsom nedlæggelse af yderligere påstande må afvises (jfr. eksempelvis sag 17/68, *Reinarz* mod *Kommissionen*, Sml. 1969, s. 23, dommens præmisser 46-48 [i den danske Samling kun gengivelse af sammendraget]. Det andet krav er delvis en gentagelse af en begæring i replikken. I samme omfang har Domstolen allerede taget stilling hertil og forkastet begæringen. Efter min mening er der intet sket i mellemtiden, der gør det nødvendigt eller ønskeligt at føre de pågældende personer som vidne med henblik på sagens pådømmelse.

Sammenfattende mener jeg således, at Domstolen bør træffe følgende afgørelse:

1. Domstolen kan undlade at tage sagsøgerens femte påstand under påkendelse.

2. I øvrigt må sagsøgte frifindes.

3. Hver part bør bære sine omkostninger.

Afsluttende vil jeg gerne gøre to bemærkninger til denne sag:

a) Sagens bilag er kommet »dumpende«, nogle er fremlagt flere gange, og de er spredt i akterne på en måde, som vanskeliggør arbejdet med at følge dem og danne sig et samlet billede af sagen. I fremtidige sager af denne art ville det være af stor hjælp for Domstolen, hvis sagsøgte efter aftale med sagsøgeren udfærdigede en mappe med de relevante dokumenter i kronologisk — eller dog i én eller anden form for — orden.

b) Selv om sagsøgeren således efter min opfattelse må tabe sagen, må det på baggrund af udvalgets og lægens bemærkninger, samt de åbenbare vanskeligheder sagsøgeren har haft og forbinder med at arbejde i Ispra — hilses med tilfredshed, at der så sent som i slutningen af 1982 udfoldedes anstrengelser for at finde en passende stilling. Det må håbes, at begge parter på ny vil overveje situationen og bestræbe sig på at undgå yderligere problemer og finde en løsning.